

REPUBLIKA

ROK I. | ŁÓDZ, ŚRODA, 9 MAJA 1923 r. | NUMER POJEDYŃCZY MK. 500. | № 120.
REDAKCJA i ADMINISTRACJA, PIOTRKOWSKA 49. | WYDANIE PORANNE. | GODZINY PRZYJĘĆ REDAKCJI 6—7 POPOŁUDNIU.
TELEFON 22-14. | REKOPISÓW NIEZAMÓWIONYCH NIE ZWRACA SIĘ

Marszałek Foch w Poznaniu.

PAT. — POZNAŃ, 8 maja — Dziś z powodu uroczystego obchodu święta św. Stanisława odbyło się nabożeństwo pontyfikalne w katedrze, odprawione przez JE. kardynała Dalbora, na którym był obecny marszałek Foch.

Marszałek Foch wyjechał w towarzystwie min. spr. wojsk. gen. Sosnkowskiego z zamku do katedry o godz. 10-ej rano.

Przed katedrą oczekiwał marszałka gen. Raszewski w otoczeniu oficerów JE. kard. Dalbor odprowadził marszałka do bramy kościoła, poczem marszałek w otoczeniu władz cywilnych i wojskowych udał się samochodem do uniwersytetu, gdzie miał się odbyć uroczysty akt wręczenia dyplomu honoris causa.

U wyjściu do gmachu uniwersytetu oczekiwali marszałka dziekan, delegacja fakultetu medycznego, delegacja studentów i przedstawiciele władz.

Na stopniach schodów ustawiły się korporacje, a przy wejściu do auli senat z JM. dr. Święcickim, który wprowadził marszałka do auli. Orkiestra odegrała

„Marsyljanke“. Marszałek zasiadł w otoczeniu prof. Zabral głos red. Święcicki wygłaszając następujące przemówienie.

„Cuda dzieją się na świecie. W gmachu zbudowanym dla niemieckiego polskiej młodzieży, dziś przyjmujemy wielkiego gościa i bohatera, ażeby obdarzyć go najwięcej odznaczeniem jakim rozporządza uczelnia. Witamy cie panie marszałku nie tylko, jako bohatera, lecz jako męża genialnego umysłu, który walczył na czele milionów, ażeby dać wolność narodom ujarzmionym.

Następnie dziekan fakultetu medycznego dr. Wrzosek, po przemówieniu, wręczył marszałkowi Fochowi dyplom honoris causa.

Następnie zabrał głos marszałek Foch

„Nie znajdę słów mówić marszałek, na wypowiedzenie, jak jestem wzruszony tym zaszczytem, lecz uważam, że tem samem daję się dobry przykład młodzieży. Młodzież ma przed sobą przyszłość i mając przykład, jakich sił trzeba dla osiągnięcia zwycięstwa dokonać będzie mogła w czasie pokoju tego, co inni uczynili podczas wojny, ale do tego trzeba du

żo zaparcia się siebie, woli i pracy“.

Wśród dźwięków marsyljanki marszałek opuścił aulę.

Następnie marszałek udał się do ratusza dla odebrania hołdu mieszkańcom miasta Poznania.

Przed marszałkiem przy dźwiękach orkiestry przedefilowali weterani 63 r., młodzież szkolna, sokoli, halerczyści, studenci, kolejarze, pocztowcy, urzędnicy, zrzeszenia, towarzystwa, korporacje, ogółem sto tysięcy osób.

Po defiladzie odbyło się śniadanie w ratuszu, wydane przez prezydenta miasta na cześć marszałka.

Po śniadaniu marszałek powrócił do zamku.

Mimo deszczu, ulice, które marszałek przejeżdżał były przepelnione publicznością.

Dziś wieczorem po przedstawieniu w Teatrze Wielkim, w którym odegrane będzie „Konrad Wallenrod“, marszałek powróci do Warszawy.

MARSZ. FOCH O POLSCE.

PAT. — PARYŻ, 8 maja — „Petit Parisien“ zamieszcza korespondencję Vauchera z Warszawy, podając przebieg uroczystości na cześć marszałka Focha.

Autor podaje, iż wszystkie partie i wszystkie klasy ludności polskiej złączyły się w oddaniu hołdu Farncji i jej marszałkowi.

W wywiadzie marszałek Foch zaznaczył, iż z dotychczasowego swego pobytu w Polsce odebrał jaknajlepsze wrażenie.

— Wizyta, jaką właśnie złożyłem, mówił marszałek, — w polskiej szkole wojskowej umacnia mój optymizm. Polacy pracują energicznie, wykazując pragnienie zorganizowania się zarówno pod względem ekonomicznym jak i wojskowym.

Na uwagę korespondenta, iż Niemcy zapowiadają możliwość poważnych wypadków na granicy polskiej, marszałek odpowiedział: „Nie uczynimy im tego zaszczytu, aby zaprzeczyc tym informacjom jest to absurd.“

Dookoła sprawy reparacyjnej.

JAKA BĘDZIE ODPOWIEDZ ANGIELSKA?

PAT. — LONDYN, 8 maja. — Dyplomatyczny sprawozdawca „Daily Telegraphu“ donosi, iż odpowiedź angielska na notę niemiecką wskaże prawdopodobnie na to, że propozycje niemieckie zawierają mało treści, a wobec tego nie mogą stanowić podstawy do rokowań.

Rząd angielski nie jest zdziwiony tem, że Francja i Belgja uważają propozycje te w obecnej ich formie za niemożliwe do przyjęcia. W każdym jednak razie polityka Anglii będzie dążyła do uregulowania w jaknajkrótszym czasie kwestji odszkodowań.

Anglja nie zaniedba żadnej okazji, ażeby ułatwić podjęcie rokowań pomiędzy Niemcami a sojusznikami.

PRASA NIEMIECKA O ODPOWIEDZI POINCAREGO.

PAT. — BERLIN, 8 maja. — Prasa niemiecka zajmuje się w dłuższych artykułach odpowiedzią Poincarego na notę niemiecką.

„Local Anzeiger“ podkreśla, że zajęcie przez wojska francuskie zagłębia Ruhr jest nie tylko wykroczeniem przeciwko traktatowi wersalskiemu, lecz również naruszeniem prawa międzynarodowego i dlatego Niemcy mają prawo do stosowania w dalszym ciągu biernego oporu.

„Germania“ twierdzi, że bierny opór jest wyrazem woli ludu i Poincare powinien tę wolę uszanować. Rokowania w sprawie odszkodowań mogą być prowadzone jedynie w ścisłym porozumieniu z ludnością zagłębia Ruhr.

„Berliner Tageblatt“ domaga się zaostrzenia biernego oporu.

SZEŚĆ ISTOTNYCH PUNKTÓW ODPOWIEDZI.

PAT. — PARYŻ, 8 maja — Omawiając odpowiedź francusko-belgijską na notę niemiecką, „The Times“ zaznacza, że odpowiedź ta zawiera sześć istotnych punktów: 1. Francja i Belgja nie godzą się na żadną redukcję spłat należnych Niemcom, nie będą poczynione żadne ustępstwa gwarancji o kreślonych traktatem wersalskim, wreszcie ewakuacja zajętych terytorjów może być spełniona tylko w miarę dokonywania wypłat przez Niemców.

ZAPATRYWANIA WŁOSKIE IDENTYCZNE Z ANGIELSKIMI.

PAT. — LONDYN, 8 maja — Reuter donosi, że zapatrywania włoskie w sprawie noty niemieckiej są identyczne do za-

patrywań angielskich, Rządowe koła angielskie przypuszczają, że Niemcy po otrzymaniu odpowiedzi angielskiej i włoskiej przedłożą sojusznikom nowe propozycje.

BALDWIN O STANOWIEKU ANGLJI.

PAT. — LONDYN, 8 maja — W izbie lordów oświadczył kanclerz skarbu Baldwin o stanowisku Anglii w sprawie odpowiedzi na notę niemiecką, że zdaniem Anglii najlepiej byłoby, gdyby rządy francuski i belgijski wraz z innymi sojusznikami wystosowały do Niemiec wspólną odpowiedź.

Ponieważ nota niemiecka jest odpowiedzią na wystąpienie angielskie ministra spraw zagr. i ponieważ inni sprzymierzeńcy są również zainteresowani w sprawie odszkodowań, podobnie jak Francja i Belgja, rząd angielski sądzi, że nie byłoby trudnym wypracowanie zbiorowej odpowiedzi z tem, że rządy francuski i belgijski miałyby wolną rękę do odrębnego traktowania sprawy okupacji.

SPRAWY POLITYKI POLSKIEJ.

SPRAWOZDANIE DR. NANSENA W SPRAWIE UCHODZCÓW ROSYJSKICH W POLSCE.

Tel. wł. — GENEWA, 8 maja. — Na 20 posiedzeniu Ligi Narodów dr. F. Nansen, upelnomocniony, zdawał sprawę o sytuacji uchodźców rosyjskich, przebywających w Polsce.

Twierdził on między innymi, że jest zupełnie zadowolony z odpowiedzi, jaką otrzymał od gen. Sikorskiego w sprawie czasowego wstrzymania wysyłania uchodźców z Polski.

Sprawa zaopatrzenia emigrantów w międzynarodowe dowody osobiste, ustalona przez Ligę Narodów, została przez wszystkie państwa reprezentowane w Li-

dze przychylnie przyjęta, jedynie Polska, Chiny i Japonja nie chcą dotychczas zgodzić się na wydanie tych paszportów.

Pokłada on jednak nadzieję, iż wymienione państwa zrewidują swe stanowisko i przyjmą zalecony przez Ligę Narodów system wydawania paszportów międzynarodowych dla emigrantów

ROKOWNIA POLSKO-GDAŃSKIE.

PAT. — WARSZAWA, 8 maja. — Jak slychać delegacja gdańska przedstawiła wczoraj odpowiedź senatu na dezeratę rządu polskiego w sprawach celnych. Odpowiedź ta nie uwzględnia najistotniejszych życzeń rządu polskiego i w tych warunkach jest nadal wątpliwe, czy rokowania doprowadzą do pomysłnych wyników.

MAC NEUILL O SOJUSZU Z FRANCJĄ

PAT. — CANTERBURY, 6 maja Podsekretarz stanu w ministerstwie spraw zagranicznych, Mac Neull, w wygłoszonym tu przemówieniu oświadczył, iż podziela zdanie lorda Curzona, że jedyną drogą utrzymania sojuszu francusko-angielskiego może dać rękojmiej pokoju.

KANCLERZ CUNO WYJechał DO BERLINA.

PAT. — BERLIN, 8 maja — Kanclerz Cuno dziś przed południem udaje się do Berlina w celu niezwłocznego rozpoczęcia obrad nad odpowiedzią francuska.

WYROK W PROCESIE KRUPPA.

PAT. — WERDEN, 8 maja. — W procesie przeciwko Kruppowi i współoskarżonym zapadł dziś wyrok, na podstawie którego skazani zostali Krupp oraz dyrektorowie Hartwig Osterlehn każdy na 15 lat więzienia i 100 milionów mk. grzywny. Dyrektor Brun na 10 lat więzienia i 100 miljo-

nów mk. grzywny. Scheffler, Bauer, Schrotte i Kunz każdy na 20 lat więzienia i 100 milionów mk. grzywny.

Oskarżeni zostali uznani winnymi spisku przeciw bezpieczeństwu wojsk sojuszników oraz winnymi naruszenia spokoju publicznego.

OESTRUKCJA KOMUNISTYCZNA W SEJMIE PRUSKIM.

AW. — BERLIN, 8 maja — W Sejmie pruskim komuniści kontynuują obstrukcję. Ostatnie awantury powtórzyły się dziś w jeszcze ostrzejszy sposób. Przewodniczący sejmowi wykluczył wszystkich pozostałych komunistów z posiedzeń sejmowych. Posłowie komunistyczni oświadczyli, że nie wyjdą z sali, wobec czego zawieszona została policja krymi-

nalna, która siłą zmusiła komunistów do opuszczenia sali.

Z polecenia prezydenta sejmowi opuszczone trybuny, a nawet loże prasowa, przeznaczono dla publiczności, wskutek czego doszło do ostrych starć między przyzdyum sejmowi, a przedstawicielami prasy. W rezultacie tego grozi strejk sprawozdawców parlamentarnych.

RADA NADZORCZA STOCZNI GDAŃSKIEJ.

AW. — GDAŃSK, 8 maja — W skład rady nadzorczej stoczni gdańskiej, która jak wiadomo, przyznana została ostatnio Polsce i Gdańskowi, weszło 6 przedsta-

wicieli grupy kapitalistów francuskich, 6 angielskich, 2 Polaków i 2 Gdańszczan. Udział Polski reprezentują pp. Stefan Grabski i Antoni Dunin.

XX

KOMISARJAT KONTROLI ROBOTNICZEJ.

AW. — BERLIN, 8 maja — Według wiadomości z Moskwy władze sowieckie wprowadziły w życie nową instytucję, pod nazwą Komisarjatu kontroli robotniczej.

Zadaniem nowej instytucji ma być podniesienie sprawności pracy robotniczej przez zastosowanie systemu Taylora.

PIERWSZY POLSKI ZJAZD FILOZOFICZNY.

PAT. — LWÓW, 8 maja — Otwarcie pierwszego polskiego zjazdu filozoficznego odbędzie się we czwartek, 10 bm. o godzinie 11.30 w auli uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie w gmachu posejnowym. Na otwarcie przybędzie dr. Władysław Witwicki, prof. Un. wasz. i wygłosi odczyt o filozofii nauki.

PRZED WYBORAMI DO SEJMU KOWIENSKIEGO.

PAT. — KOWNO, 8 maja — Prezydent min. Galwanauskas oświadczył w rozmowie z przedstawicielem „Echa Kowieńskiego“, że wybory do sejmiku kowieńskiego nie przyniosą poważnych zmian w składzie sejmiku. Prawdopodobnie żadna partja nie otrzyma większości w sejmiku i nie będzie w możności utworzyć rządu sama, a tylko w możności utworzyć rządy koalicyjne. Polityka koalicyjna musi być odstępstwem od polityki sejmowej, gdyż w razie przeciwnym sejm będzie nadal niezdolnym do pozytywnej pracy.

Proklamacja autonomji Kłajpedy.

PAT. — KŁAJPEDA, 8 maja — Odbyła się tu proklamacja przez prezydenta min. Galwanauską autonomji obszaru Kłajpedy.

Galwanauskas w otoczeniu ministrów litewskich, przedstawiceli władz oraz społeczeństwa kłajpedzkiego odczytał w języku niemieckim szereg punktów proklamacji.

Mowę Galwanauską przetłumaczył na język niemiecki pos. litewski w Berlinie Sidziskauskas.

Następnie zabrał głos prezydent izby handlowej kłajpedzkiej Kraus, który oświadczył, że, dla niemieckich mieszkańców Kłajpedy dzień dzisiejszy jest poważny i smutny. Niemcy kłajpedzcy bowiem zostali ostatecznie odłączeni od ojczyzny i stali się obywatelami państwa litewskiego. Kraus zwrócił się do Galwanauskas z prośbą, ażeby starał się o zachowanie wszystkich praw kulturalnych i językowych Niemców i zapewnił im równoprawienie nie tylko w słowie, lecz i w czynie.

Galwanauskas w odpowiedzi swej zażyczył, że rząd litewski uznaje ciężkie obecne położenie Kłajpedy, ale położenie to jest przejściowe. Najtrudniejszą sprawa

będzie prawdopodobnie wprowadzenie nowej waluty.

Z kolei minister skarbu Otrulis zaznaczył, że przy dobrej woli kupiectwa kłajpedzkiego trudności finansowe, celne i inne dadzą się usunąć w drodze rokowań.

PAT. — KŁAJPEDA, 8 maja — Z powodu proklamowania w dniu wczorajszym autonomji kłajpedzkiej, dotychczasowy dyrektorjat podał się do dymisji. Pełnić on będzie jeszcze swoje funkcje aż do czasu mianowania nowego przez dyrektorjat.

PAT. — KOWNO, 8 maja — Prezydent min. Galwanauskas oświadczył w sprawie autonomji kłajpedzkiej, że Litwa daje Kłajpedzie, szeroko zakrojony samorząd, który wykluczy ucisk mniejszości narodowych i tarcia Kłajpedy z Litwą. Litwa nie będzie się mieszać w wewnętrzne sprawy kłajpedzkie. Kłajpeda będzie miała swoich posłów, a oprócz tego będzie miała własny sejm i własną organizację wewnętrzną.

Prezydenta dyrektorjatu mianować będzie prezydent republiki litewskiej. Ludność Kłajpedy będzie uwolniona na 10 lat od powinności wojskowych.

O polską akademję handlową w Gdańsku.

Protest generalnego komisarza Rzplitej w Gdańsku.

PAT. — GDAŃSK, 8 maja. — Jak wiadomo przed trzema laty przemysłowiec polski z Łodzi E. Heiman ufundował własnym kosztem w porcie gdańskim polską akademję handlową. Heiman nabył na powyższy cel w Gdańsku ogromny gmach i wyznaczył fundusze na utrzymanie personelu nauczycielskiego i na wychowawców akademji.

Sprawą tą zainteresował się senat wolnego miasta, zakładając protest przeciwko utworzeniu tej akademji, oświadczając m. in. w tym proteście, że istnienie akademji zagrażałoby niemieckiemu charakterowi miasta.

Sprawa przewlekła się przez trzy lata i oparła się zresztą bez żadnego rezultatu o wysokiego komisarza Ligi Narodów.

W ub. czwartek, z polecenia senatu gdańskiego, gmach przeznaczony na akademję został zajęty na rzecz urzędu mieszkaniowego.

Komisarz generalny Rzplitej polskiej wystosował do senatu wolnego miasta stanowczy protest przeciwko bezprawnemu zajęciu gmachu akademji przez gdański urząd mieszkaniowy.

Równocześnie o powyższym fakcie powiadomiony został wysoki komisarz Ligi Narodów.

SZCZEGÓŁY DEBATY W ANGIELSKIM PARLAMENCIE O ZNIESIENIE KAPITALIZMU.

Angielski przywódca robotniczy Snowden w pewnym nowojorskim dzienniku opisuje szczegóły debat w parlamencie angielskim o zmianę ustroju kapitalistycznego.

Zainteresowanie się debatą było bardzo duże, i w ostatnich dniach przed rozważaniem sprawy, wszyscy posłowie byli wprost oblegani przez publiczność, która prosiła o bilety wstępne na galerję.

Ostatecznie ustalono czas, w którym miała odbyć się debata t. j. od 8.15 do 11 wieczór.

Punktualnie godz. 8.15 parlament przedstawił niezwykły widok. Galerję i korytarze były szczerze wypełnione. Posłowie, którzy, zwykle o tej porze jedzą kolację, tym razem stawili się w komplecie. Kiedy przewodniczący wywołał Snowdena, jako mówcę-wnioskodawcę zapanowało niezwykle zainteresowanie, przemawiał

o silnym socjalizmie. Mówca jest sir Alfred Mond, typowy kapitalista przedstawiciel największej fabryki chemicznej w Anglii Bronger, Mond i spółka.

Jest on nadzwyczajnym polemistą i posiada niezwykłą wymowę. Całe życie swe poświęcił studjom polityki ekonomicznej i socjalizmu i należy do grupy Lloyd Georga

Zakończenie tej niezwykłej debaty odbędzie w specjalnie wyznaczonym dniu.

Czytajcie „Republikę”

3 MAJ W RIO-DE-JANEIRO.

PAT. — WARSZAWA, 6 maja — W dniu święta narodowego 3 maja odbyło się w poselstwie polskiem w Rio de Janeiro przyjęcie, na które przybył wiceprezydent republiki, minister spraw zagranicznych, korpus dyplomatyczny w pełnym składzie, liczni przedstawiciele rządu i parlamentu oraz sfer towarzyskich wraz z przedstawicielami kolonii polskiej.

POŻYCZONA LUNETA DO KRAKOWA

AW. — GDAŃSK, 7 maja — Do Gdańska nadeszły na parowcu „Latwija” z Ameryki 4 skrzynie, zawierające wielką lunetę astronomiczną, wypożyczoną przez obserwatorium „Chorwackie” w Stanach Zjednoczonych Ameryki Północnej.

Po odbiór lunety przybył do Gdańska dyrektor Obserwatorium krakowskiego, prof. Banachjewicz.

REFORMA KLASZTORÓW W ROSJI.

PAT. — MOSKWA, 7 maja — Na wczorajszym posiedzeniu soboru kościelnego uchwalono rezolucję, na mocy której klasztory mają być zamieniane na związki pracy gromadzkiej, poza miastami, przyczem byt mnichów powinien opierać się na zasadach wolności pracy, równości i braterstwa. Następnie zjazd uchwalił bez dyskusji wprowadzenie do kościoła kalendarza gregoriańskiego od dnia 12 czerwca.

BONAR LAW W ALGIERZE.

PAT. — BORDEAUX, 7 maja — Do Algieru przybył parowiec holenderski „Princesin Juliana”, wiozący premiera francuskiego Bonar Law'a wraz z synem. Premier odbędzie wycieczkę w okolicy Algieru, poczem odjedzie do Geny.

Einstein na filmie.

W dniu wczorajszym w kinoteatrze „Casino” w godzinach południowych odbyło się demonstrowanie jednego z najciekawszych społecznych filmów naukowych, umysławiających świetnie teorię genialnego fizyka Alberta Einsteina. Sławna jego teoria względności czasu i przestrzeni, która dziś zrewolucjonizowała całą naukę, i jak w swoim czasie teorię Newtona, stanowić będzie początek nowej epoki w rozwoju kultury, nie przedarła się jeszcze do szerokich mas i naogół panują o niej najbardziej fałszywe pojęcia. Rzecz jest jasna, iż stan ten będzie trwał jeszcze przez czas bardzo długi. Einstein wyprzedził ludzkość o wiek cały i dzisiaj w swej wspanialej rozciągłości dostępny jest jedy nie nielicznym uczonym. Stosunek do niego, ludzi, skądinąd nawet bardzo inteligentnych, przypomina zdarzenie w Sorbonie, gdzie przez cały szereg lat wykladał prof. Poincare, brat obecnego premiera francuskiego, słynny ze swych genialnych teorii matematycznych i z zawikłanego, niejasnego wykładu. Po śmierci prof. Poincare ka fedrę objął prof. Sorel. Po pierwszym wykładzie inauguracyjnym studenci entuzjastycznie dziękowali profesorowi za ciekawy wykład i podkreślali jego jasność i przejrzystość, której właśnie brak było w wykładach zmarłego poprzednika.

— Panowie bynajmniej nie uradowali mnie tym komplementem. Genialny umysł prof. Poincare prześcignął nas wszystkich o długie lata. Przyczem panom otwieram, że i ja często nie rozumiałem jego wielkich myśli. Ale czyż można dzieciom wykladać choćby najpopularniejszą filozofję transcendentalną. A przecież wobec prof. Poincare'go my wszyscy byliśmy dziećmi...

Podobnie rzecz ma się z teorią Einsteina. I dlatego cała w tej dziedzinie popularna literatura ma znaczenie... względnie, brak nam bowiem jeszcze zmysłu odczuwania rzeczy w gruncie rzeczy prostych, zbyt jednak nowych, abyśmy mogli naraz je perycepować. Rzucenie teorii tej na ekran było doskonałym pomysłem niemieckim. O filmie Einsteina pisano wiele w naukowym świecie i panuje tu zgodna opinia, że może się on najlepiej przyczynić do sportularyzowania w szerokich masach tej genialnej, naukoburczącej teorii. Rozłożona na czynniki elementarne, pierwsze, zdaje się ona być sama przez się zrozumiała i, wychodząc z sali demonstracyjnej, człowiek mimowoli zapytuje siebie, czy doprawdy sam z własnego doświadczenia nie znał już oddawna teorii Einsteina... Sytuacja podobna do tej, od której zanoczątkowane zostało przysławie o jasku Kolumba.

Na widowni „Casina” podczas wyświetlania filmu ejnsteinowskiego — młodzież szkolna i posiwiali w troskach życiowych ludzie Ci — którym uśmiecha się jeszcze wiedza i tacy, którzy w ciężkiej walce o byt nie zapomnieli jeszcze o ideałach dawnych, dobrych czasów... Tak zwanej „inteligencji” łódzkiej — ani śladu. W dążył się południe świateczne pochowali się do kawiarni. Ale wieczorem w towarzystwie przed partją chemin-de fer'a będą napewno rozprawić o Einsteinie.

KARY ZA WYSKAKIWANIE Z TRAMWAJU.

Nasz warsz. koresp. donosi:

Z powodu pomnożenia się w ostatnim czasie nieszczęśliwych wypadków przy wskakiwaniu i wyskakiwaniu pasażerów w tramwajach w Warszawie, władze bezpieczeństwa zamierzają nakładać surowe kary za powyższe przewinienie.

Einstein w Łodzi

(Teoria względności)

Najbardziej sensacyjny film doby

obecnej

wyświetlany będzie w sali kino-teatru

tylko jutro, czwartek 10 h. m.

o g. 12 w południe.

Objaśnienia tekstowe w opracowaniu znane-go pisarza BRUNONA WINAWERA wygłoszone będą przed każdą z 4 części filmu.

Bilety są do nabycia w kasie „Casina” a w dzień seansu od 10 rano. 1690-1

Do fabryki wyrobów wełnianych potrzebny

Pakarz (rka)

Zgłaszać się można codziennie od 10 do 12 od 4 do 6 po poł. Piotrkowska 104 (fabryka) KAWCZEWICZ I S-ka. 687-

TEATR MIEJSKI.

„SZKOŁA ŻON”, komedia w

5 aktach J. B. Mollera, w przekładzie T. Żeleńskiego (Boy'a).

Pobył generała Focha w Polsce uczcił Teatr Miejski wystawieniem jednej z pierwszych komedji Mollera, a zarazem jednej z pierwszych komedji literatury nowoczesnej. Wśród poważnego i naogół współczesnego repertuaru, było przedstawienie „Szkoly żon” widowiskiem nadzwyczajnym. Odświeżając działając francuski wdzięk stylowych figur odmładzając krzepił reżki humor i prosty lekki śmiech. Był to ów śmiech najłatwiejszy i najczystszy, głośny i chłopięcy śmiech z aczej starej komedji, nie zaprawiony jeszcze przez Beaumarchais'go ostrą nutą satyry stanowej, nie ściszony jeszcze przez Wilda wyrafinowany uśmiechem zjadliwego parodoksu, nie zachmurzony jeszcze przez Snow'a ironją moralną i tendencją filozoficzną, ani też histerycznie rozchichotany płaskim komizmem dzisiejszej farsy, lecz właśnie ów śmiech pierwotny, naiwny i zdrowy, śmiech komedji Mollera. A więc satyra typów i satyra chybca, obie niekaśliwe już, bo dotyczące dawno minionych form życia ale jeszcze zajmujące i zabawne. Surowe wychowanie panien, które posłu-

żyło Mollerowi za temat do „Szkoly żon” jak również „Szkoly Meżów” należy już do przeszłości z tym lżejszym sercem ogładamy jego pocieszne rezultaty.

Niepowałani opiekunowie w starszym wieku, chcący się żenić ze swymi młodzieńkami pupilkami nie są dziś częstem i niepokojącym zjawiskiem, ale zaloty i zazdrość starca nie przestały być komiczne tak jak naiwność wychowanej w klasztorze panienki nie przestała być zabawna i pełna wdzięku. Zestawienie tych dwóch postaci daje nietylko efekt komiczny, nietylko pozwala nawiązać wątek opartej na nieporozumieniu fabuły, ale wydobywa całą wyrazistość psychologicznego kontrastu, w którym dusza starego lubieżnika i niewinnej dziewczynki wzajemnie ceniują się i oświetlają, a komedia dzięki technice tak stosownego światłocienia nabiera plastyki i głębi zyskując znaczenie dokumentu ludzkiego. Para gapiowatych służących, co przy sposobności potrafią jednak wyszturchać i naciagać swego pana nie wychyla się prawie poza ramy komizmu zewnętrznego, jest już jednak motywem, z którego rozwinąć się miał znany powszechnie, a w literaturze polskiej od Zabłockiego po Fredre popularny typ sprytniej subretki i zrecznego Figara, przewyższającego panów rozumem i sercem.

Nietknięty przez satyrę pozostałych

kochanek, piękny młodzian, wdzierający się po romantycznej drabince do okna ukochanej. Jego pomsac tchnie niezapomnianym czarem Romea, rycerskość jego gestu zachowała nieposzlakowaną szlachetność hiszpańsk. Cyda, a jego olśniewający strój, czyż to nie te same, cudne i drogie nam szaty królewicza z bajki? Obecność w komedji tego poetyckiego typu, jego literacka czystość świadczy o ludowym po dłożu każdej wielkiej sztuki, o rysach przastarych wyobraźni poetyckiej, wybijających się mimo bogactwo kultury artystycznej na powierzchnię każdego rodzaju literackiego.

Nic więc dziwnego, że mieniaca się bajką komedia musi się dobrze kończyć. Jasne jest i konieczne, że piękny królewicz wybawia księżniczkę od złego czarownika i pojmuję ją za żonę. Cieszymy się też, że księżniczka została odczarowana; oto z gęsi stała się kobietą.

Świat molierowski ożył i pełnił się na scenie swym lekkim tempem, swym groteskowym rysunkiem, swą dowcownie wierszowaną mową, swym stylowym grupowaniem postaci i tez. Tło dekoracyjne, skomponowane przez pp. Kudewicza i Woloskiego było przestronne, starając się sprostać wskazówce scenarjusza, że „rzecz dzieje się na placu w mieście”. Po traktowane było jednak wyłącznie architektonicznie, nie dość malarsko, a głó-

wnie nie dość komedjowo. Należało Mollerowi dać oprawę bardziej charakterystyczną niż historyczną, więcej indywidualną niż realistyczną, dbać nietylko o sumaryczną całość, ale również a może bardziej jeszcze o uderzający, dowcipny detal.

Bardzo artystycznie wywiązał się z roli niefortunnego opiekuna p. Wybrańsk. Jego opanowany, od wewnątrz płynący komizm, szczęśliwe wymiowanie wszelkie szarzy dało należyte pogłębienie roli Arnolfa, nie pozbawionej wszak i tragicznych rysów.

P. Wależanka jako Anusia była prześlizgnięta, w scenie z Arnolfem w drugiej akcie oraz w scenie odczytywania przykazania dla młodej mężatki w czwartym doskonale opanowała wieść molierowską a w grze aktorskiej wykazała nietylko wdzięk i sztukę.

P. Lapińska jako Agatka i P. Rembosz jako Grzela trafnie uchwycili stylizację swych ról.

Reszta zespołu pracowała sumiennie z powodzeniem.

Reżyserja powinna nadać ostatniemu aktowi nieco szybsze tempo.

Przedstawienie „Szkoly żon” należy do jednych z najbardziej udanych w sezonie teatralnym i napewno dozna ze strony publiczności zasłużonego powodzenia S. Kempner-Badkowska.

Wiadomości bieżące.

MAJ

9

ŚRODA

Dziś: Grzegorz
 Jutro: Wniebowst. Pańskie

Wschód słońca o g. 3.58
 Zachód o g. 7.9
 Wsch. księżycy g. 8.59
 Zachód o g. 6.2 r.
 Długość dnia 15.15
 Przybyło dnia 7.30

DODATKOWY PRZEGLĄD REZERWISTÓW W DNIU 9 B. M.

Jak się dowiadujemy, dodatkowemu przeglądowi rezerwistów na komisji kontrolnej w dniu 9 b. m. podlegają tylko ci rezerwiści, którzy otrzymali pisemne zawiadomienia o stawieniu się w tym dniu na komisję kontrolną w P.K.U. Łódź-miasto.

Wobec powyższego wiadomość o dodatkowym przeglądzie rezerwistów z dnia 8 maja r. b. dotyczy tylko tych rezerwistów, którzy nie mogli z jakichkolwiek bądź powodów stawić się na zebrania kontrolne, a otrzymali pisemne zawiadomienia stawienia się w dniu 9 b. m. (Pap)

BRAK CUKRU W SKLEPACH.

W związku z nieustaleniem przez związek cukrowni kalkulacji cen wzmógł się horendalnie pasek na cukier. Większość kupców pochowała swoje zapasy, wyrubowując ceny do zawrotnych wysokości. Tak więc za klg. cukru kostkowego żądają w sklepach 9—10 tysięcy marek, za klg. faryny zaś 8—9 tys. mk. Cóż na to referat do walki z lichwą, tembardziej, że dopiero w ub. tygodniu został ustalony przez konferencję rzeczoznawców cennik artykułów pierwszej potrzeby. Nie wątpimy, że słodki pasek zostanie ukrócony, a spekulanci cukrowi zostaną zmuszeni do „gorzkich rozmyślań”. (bip)

PODWYŻKA CEN WYROBÓW TYTUNIOWYCH.

Z dniem 15 maja wchodzi w życie nowa podwyżka cen wyrobów tytoniowych zarówno fabryk państwowych jak i prywatnych. Nowa podwyżka jest stosunkowo nie wielka, wynosi bowiem 20—25 proc.

Z drugiego urzędu skarbowego. Dowiadujemy się, że podatki skarbowe do II urzędu skarbowego wpływają w dużych ilościach w całkowitem przeciwstawieniu do wpływów podatkowych państwowych, wymierzonych przez magistrat (podatek dochodowy).

W ciągu mies. marca i kwietnia do jednej tylko kasy przy drugim urzędzie skarbowym wpłynęło podatków na sumę ok. 3 miliardów mk. pol., zaś do kas czynnych przy pozostałych dwóch urzędach skarbowych w Łodzi wpłynęło zaledwie miliard marek. Do powyższych sum nie włączono dochodów, płynących z opłat stempłowych z którego to źródła dochód za marzec i kwiecień tylko w II urzędzie skarbowym przekroczył sumę 3 miliardów mk. (II urz. skarbowy prowadził specjalny wydział stempłowy na całą Łódź).

Również II urząd skarbowy już od 2-tych tygodni prowadzi w przyspieszonym tempie rozpatrywanie reklamacji przeciwko nadmiernym wymiarom podatku od zysków za rok 1921 i 1922. Posiedzenia komisji rozpatrującej te reklamacje, odbywa się trzy razy tygodniowo pod przewodnictwem naczelnika II urzędu skarbowego p. Kulamowicza i przy udziale całego szeregu rzeczoznawców handlowo-przemysłowych. (pap)

Opublikowanie list wyborczych. W dn. dzisiejszym, zgodnie z regulaminem wyborczym do rad miejskich, zostanie rozplakotowany wykaz list wyborczych. (bip)

Ulica Prezydenta Narutowicza. W wykonaniu uchwały rady miejskiej o uczczeniu ś. p. prezydenta Narutowicza, na ulicy Dzielnej przybito nowe tabliczki z napisem „Prezydenta Narutowicza”. (bip)

Bezpłatne szczepienie ospy. Wydział zdrowotności publicznej magistratu m. Łodzi komunikuje, że w dniu 24, 25 i 26 b. m. odbywać się będzie bezpłatne szczepienie ospy ochronnej dzieciom do tej pory nie-szczepionym.

Szczepienie dokonywać się będzie w następujących lokalach bez przerwy w godzinach od 8 rano do 2 po poł.: przy ul. Aleksandrowskiej Nr. 51, Konstanyńskiej Nr. 5, Rokicińskiej Nr. 1, Suwalskiej 1 i Radwańskiej 19. (pap)

Zabawa na świetlicy policyjnej. Komitet organizacyjny świetlicy dla niższych funkcjonariuszów policji państwowej w Łodzi urządzi w dniu 10-go bm. o godz. 2-jej po południu w Helenowie wielką za-

bawę, dochód z której przeznaczony będzie na zasilenie funduszu świetlicy.

Program wielce urozmaicony: Na placu sportowym wyścigi cyklistów. Drużyny Sokół — GMS. rozegrają mecz (nagroda puchar srebrny). Na sali tańce. Ogród rzeźbiście iluminowany 3 orkiestry.

Kronika policyjna.

Napad bandycki. W nocy z poniedziałku na wtorek w lesie lućmierskim dwóch uzbrojonych bandytów dokonało napadu na przejeżdżającego przez las niejakiego S. Obilkowskiego, któremu zrabowano 3 i pół miliona mk. Zawiadomiona o wypadku policja wyszłała pościg, który nie dał żadnych rezultatów. (pap)

Skutki lekkomyślnej zabawy. Dwóch domorosłych amatorów atletyki, a mianowicie niejaki Jan Stolarz i Stanisław Masiak, z taką siłą rzucili się do uprawiania sportu atletycznego, że Masiak uległ wstrząśnieniu mózgu. Pomocy nieszczęśliwej ofierze atletyki udzielił lekarz Kasy Chorych. (pap)

Czuły małżonek. Niejaki Mateusz Rzeźnik (Piaseczna 11) pobił swą żonę Eugenję, będącą w chorobie, tak ciężko, że wezwany lekarz pogotowia z trudem utrzymał ofiarę brutalnego Rzeźnika przy życiu. (pap)

Niebieski ptak. Do okojów umebłowanych przy ul. Piotrkowskiej Nr. 6, zjechał młody i przystojny jegomość niejaki Salomon Freund, który wynajmawszy pokój od razu zwrócił uwagę na siebie służby hotelowej tem, że sprzątał z sąsiedniego numeru garnitur oraz wiele bielizny hotelowej. Pomysłowego Salomona aresztowano. (pap)

GIEŁDY.

GIEŁDY ZAGRANICZNE.

A.W. — BERLIN, 8 maja. — Giełda urzędowa. Wzrost w nawiasach pogięda.

Warszawa (77).
 Marka polska (76 i pół).
 Nowy Jork 36284—36465 (36875).
 Londyn 165330—168169 (169000).
 Paryż 2413—2436 (2413).
 Wiedeń 51,07—51,33 (51,55).
 Praga 1086—9473 (1085).
 Włochy 1766—1775 (1777).
 Belgja 2077—2087 (2085).
 Szwajcaria 6507—6591 (6578).

A.W. — GDANSK, 8 maja. — Giełda urzędowa.

Warszawa 75,92 i pół—77,32 i pół.
 Marka polska 76,80—77,20.
 Nowy Jork 36408—36591.
 Londyn 167455—168249.
 Paryż 2394—2406.

A.W. — ZURYCH, 8 maja. — Giełda urzędowa.

Warszawa 0,0117. Nowy Jork 5,55 i pół Londyn 25,63 i pół. Paryż 36,70 i pół. Wiedeń 0,0078. Praga 16,32. Włochy 26,95. Belgja 31,65. Budapeszt 10 i pół. Berlin 0,0153.

PROCES ŁATYSZENKI.

Nasz warsz. kor. donosi: W związku z decyzją sądu doraźnego śledztwo w sprawie zamordowania mętro polity prawosławnego w Warszawie rozpoczęło na nowo. Proces odbędzie się prawdopodobnie w lipcu. Śledztwo prowadzi sędzia śledczy Skórzyński.

ZJAZD ELEKTROWNI W KATOWICACH.

AW. — KATOWICE, 8 maja — Ostatni dzień zjazdu elektrowni zakończył się powzięciem szeregu fachowych uchwał, z których wymienić należy żądanie rozciągnięcia ustawy elektrycznej na terytorjum Śląska, oraz uchwałę z wezwaniem jaknajszerszego wydania przepisów wykonawczych ustawy elektrycznej. Przyjęto wniosek, aby członkowie związku elektrowni polskich zakupywali wyłącznie wytwory przemysłu krajowego.

Do rady związku i komisji rewizyjnej wybrano osoby w składzie poprzednim.

CZYTELNIA

Tow. Przyjaciół Francji
 ulica Piotrkowska Nr 103
 (parter lewa oficyna).

Otwarta codziennie, z wyjątkiem piątków od 5 do 7-jej.

Miejska Biblioteka Publiczna

(ul. Andrzeja 14)
 otwarta codziennie od g. 3—9 wiecz

W czwartek dn. 10 b. m. w trzecią bolesną rocznicę śmierci b. p.

Zofji Hirsbergowej

fundatorki Domu Sierot

odbędzie się w Synagodze Domu Sierot Północna № 38 nabożeństwo żałobne, na które zaprasza

670

ZARZĄD.

Ile będziemy płacić za mięso?

Konferencja z rzeźnikami w referacie do walki z lichwą.

W lokalu referatu walki z lichwą odbyła się onegdaj konferencja z rzeźnikami w sprawie cen mięsa. Na konferencji tej rzeźnicy stwierdzili, że w handlu bydłem i nierogacizną nastąpiła dalszawyżka cen: Cena bydła w Łodzi dochodzi do mk. 7500 za klg. żywej wagi, zaś cena wieprzów do mk. 15.80 za klg. po zabiciu, a cielę do mk. 6000 za 1 klg. żywej wagi. Niezmierne wzrosły także koszty, złączone z przewozem i ubojem, wobec czego rzeźnicy domagali się odpowiedniej podwyżki cennika, szczególnie cen mięsa wołowego i cielęciny. Po przeprowadzeniu kalkulacji cen mięsa wieprzowego, tuszczów i wędlin postanowiono na wniosek prezesa zjednoczonych rzeźników dotychczasowe ceny tych artykułów utrzymać w mocy, aż do dnia 14 bm. z małymi poprawkami.

Wobec tego klg. mięsa wieprzowego z dokładką kosztować będzie — 14.000 mk. za klg., schabu lub baleronu — 16.000 mk., słoniny lub smalcu, — 20.000 mk., kiełbasy zwyczajnej — 16.000 mk., kiełbasy krajowej i serdelowej — 18.000 mk., kiełbasy krakowskiej, pasztetowej, ser-

delsk z surowego boczką wędzonego — 20.000 mk. klg. kiełbasy surowej — 18.000 mk. podgardlanej i czarnej — 10.000, ka szanki — 6.000 mk.

Natomiast podwyższono cennik mięsa wołowego i cielęciny o 18—20 proc. i ustalono następujące ceny za 1 klg.: normalne wołowe mięso z dokładką do mk. 13 tys. 500 — bez kości do — 16.000 mk., po ledwica do mk. — 17.000, łój do — 16.000 mł. koszerne I-szv gat. 18.000 mk., II gat 16.000 mk.

Cielęcina w detalu normalna mk. 10 tys. 500, koszerne 12.000 mk. Rzeźnicy winni powyższe ceny ujawnić w cennikach te przedstawić referat wi do walki z lichwą dla umieszczenia klauzuli zgodności.

Cenniki bez tej klauzuli będą uważane za nieważne.

Co do wędlin koszernych, to stwierdzono, iż cenniki firm Djamanda, oraz Diszkina są zbyt wygórowane i postanowiono wyłonić komisję specjalistów dla przeprowadzenia kalkulacji i obniżenia cen tych artykułów. bip.

Człowiek, który poślubił trzy Marje.

Niezwykle charakterystyczna i ciekawa sprawa wpłynęła do policji łódzkiej. Oto niejaki Ludwik Kollątaj, stały mieszkaniec gminy Piotrowice, pow. lubelskiego, przed kilku laty mając zaledwie lat 19, ożenił się w miasteczku W... z Marją Bogusz.

Po 4... zmarła mu żona.

Kollątaj od losu... znowu ożenił się z Marją Borowcówną, marjawką, z którą zawarł związek małżeński w kościele marjawickim w Lublinie, postanowiwszy sobie jednak, że małżonkę swą z biegiem czasu wróci na łono katolicyzmu.

Borowcówna jednak niezwykle wrogo odnosiła się do tych zamiarów K. i opo-

rem swym doprowadziła do tego, że K., nie mogąc współżyć z żoną i pozostając z nią w ciągłych kłótniach na tle religijnem, po półrocznym pozyciu pewnego pięknego poranku ułotnił się z Lublina i osiadł w Łodzi.

Tutaj poznał trzecią z kolei Marję, tym razem nazwiskiem Cynich, którą po zaformalności kościelnych, poślubił w kościele św. Stanisława Kostki.

Wszystko byłoby w porządku, gdyby nie to, że poprzednia „marjawicka” żona Kollątaja dowiedziała się o zdradzie swojego męża i przybywszy do Łodzi, wniosła nań skargę do policji, a ta ze swej strony oddała sprawę prokuratorji. Badany na pierwiastkowym śledztwie Kollątaj oświadczył, że nie poczuwa się zupełnie do winy gdyż ślubu w kościele marjawickim nie uważa za prawomocny. (pap)

PRAWO I ŻYCIE.

Za co Radziuszkin dał łapówkę i co za to dostał?

4 września 22 r. do biura komisji powo-

szechnego naucz. zgłosił się Sergiej Radziuszkin w sprawie przetranslokowania dzieci ze szkoły powszechnej nr. 89, do szkoły powszechnej z wykładowym językiem niemieckim. W swoim czasie nauczelnik biura oświadczył Radziuszkinowi że może umieścić dzieci Elźbietę i Zenaidę w szkole powsz. z wykładowym językiem polskim. Pomimo tych upewnień Radziuszkin zgłosił się do urzędnika komisji powszechnego nauczania p. Antoniego Dolińskiego, któremu wręczył wraz z translokacją 5000 mk., aby dzieci jego skierować do szkoły z wykładowym językiem niemieckim.

Sprawę tą rozważał sędzia Zaborow-

ski w trybie postępowania uproszczonego.

Oskarżony, prawosławny robotnik, ze znaje, iż wręczył 5000 mk. p. D. na czerwony krzyż.

Świadek Doliński oświadczył, że oskarżony nie mówił iż daje 5000 mk. na czerwony krzyż, lecz powiedział „pan wszystko może”, wręczając gotówkę.

Przedstawiciel oskarżenia publicznego podprokurator Skabiszowski popiera oskarżenie.

Sędzia skazał podsądnego na miesiąc więzienia, na mocy art. 19. 20 przepisów przechodnich do k. k. karę tę zawiesił Radziuszkinowi na przeciąg lat 3. bip.

Rok za bigamję.

Sędzia okręgowy Korwin Korotkiwicz w trybie postępowania uproszczonego rozważał w dniu wczorajszym sprawę przeciwko Ludwikowi Lauk 30 l., któremu oskarżenie zarzucało, że 28 grudnia 20 r. w kościele św. Anny wstąpił w związek małżeński z Janiną Świderską, wiedząc, że istnieje pierwsze małżeństwo za warte przezeń 14 stycznia 18 r. w cerkwi prawosławnej Uspienskiej w Odessie z Juljaną Kolowską.

Oskarżony na sądzie przyznaje się do inkryminowanego mu czynu. Zmuszony był ożenić się, albowiem w przeciwnym razie dostał by kulą w łeb. Gdy powrócił z Rosji mówił swej żonie by przeszła na katolicyzm, ponieważ jednak tego uczynić nie chciała, więc rzekł jej, jeżeli nie chcesz, to wezmę sobie żonę „ze swej wiary”.

Był pewnym, że ślub w Rosji wziął na lat 3. Było to bowiem za czasów bolsze-

wickich. Organista mówił, że może się ożenić i ożenił się po raz drugi.

Pierwsza żona Kolowska zeznała, że poślubiła oskarżonego w r. 1918, bolszewickiej władzy wówczas nie było, lecz ukraińska. Przyjechała do Łodzi z mężem poczem mąż wstąpił do wojska i nie wiedziała kiedy się ożenił, po raz drugi.

Druga małżonka Świderska zeznała, że oskarżony był w przeciągu 2 miesięcy jej narzeczonym i nigdy nie wyszła za mąż, gdyby wiedziała, że narzeczoną jej jest żonatym. Mąż jest dobry i żyje z nim w zgodzie.

Ojciec oskarżonego Lauk nic nowego do sprawy nie wnosi.

Jak wynika z aktów oskarżenia sąd bi skupi przyznał drugi ślub za nieważny. Sędzia skazał Laukiego na rok więzienia, a na zasadzie amnestji pół kary darował.

Srodek zapobiegawczy zmieniono na kaucje w sumie miliona mk. bip.

15 Komitet Wyborczy 15

Zrzeszonych Właścicieli Nieruchomości

zaprasza wszystkich właścicieli nieruchomości m. Łodzi na

Zebrań Przedwyborcze

odbyć się mające w czwartek dn. 10 maja r. b. o godz. 5-ej po poł. w Sali Towarzystwa Kredytowego m. Łodzi ul. Pomorska № 21.

Przemawiać będą kandydaci nasi z listy № 15 p. p. Łęczycki, Lewicki i inni.

Wkrótce ukaże się:
Pierwsza bogato ilustrowana propagandowa broszura w języku francuskim pod tytułem:

LA GRANDE INDUSTRIE TEXTILE POLONAISE

SES CAPACITES D'EXPORTATION

(Zdolności eksportowe polskiego przemysłu włókienniczego)

Pióra Dr. LESZKA KIRKIENA, poprzedzona wstępem D-ra Marcelo Barcińskiego. Nakładem Towarzystwa Guidial, wydawcy Guide du Commerce Mondial. Zgłoszenia na ograniczoną ilość ogłoszeń należy nadsyłać pod adresem: Wjlesztawa Koszińskiego, Warszawa, ul. Szopena 12.

„Przegląd Przemysłowo-Handlowy“ i „Gazeta Giełdowa i Losowań“

Wychodzi dwa razy na miesiąc. Najpoczytniejsze i najładniej wydawane czasopismo-fachowe poświęcone sprawom Przemysłu, Handlu i Finansów Polski. Zamieszcza artykuły wybitnych sił fachowych. Na rachunek prenumeraty za kwartał drugi przyjmujemy Mk. 30.000.— Wpłacający prenumeratę do końca r. b. w sumie Mk. 90.000, otrzyma książkę T. Skarżyńskiego „Sztuka Sprzedawania”. Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Koszykowa 7, tel. 250-55, skrzynka pocztowa 247. Po otrzymaniu Mk. 1000 w markach pocztowych wysyłamy egzemplarz okazowy.

Tłuszcz roślinny

Kunerol

jest czysty, smaczny i łatwo strawny i tani.

Dr. med. **Braun**
Południowa Nr. 23.
Specjalista chorób skórnych i wenerycznych.
Przyjmuje od 8-10 i pół, 1-2 i od 5-8.
Panie od 4-5

Dr. med. **LUBICZ**
Cegielniana 43.
Choroby skórne, weneryczne i moczopłciowe.
Leczenie sztuczn. słońcem wyżywnym.
Przyjm. 12 i pół-1 i pół, 1-2 i od 4-5.
Dla pan oddzielna 430

Wszechświatowej sławy

likiery francuskie

COINTREAU Père et Fils

TRIPLE-SEC (biały i złoty)
CURAÇAO GALA
MENTHE GLACIALE.

Sp. Akc. LAMBERT & KRZYSIAK, Warszawa

Zawiadomienie.

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić, iż z dniem 9-go b. m. skład nasz mieści się przy **Piotrkowskiej Nr. 83** i polecamy artykuły następujące:
pasy skórzane zagraniczne i krajowe, balatę gumowaną szeroki wielbiądziel, parciane i t. p. Pikery, czółenka perzemynowe, bicze szwedzkie i krajowe, troki pergamentowe, węże parciane, spiralne i t. d. Uszczelnienie, Klingerit, moryt, azbest, armatury, stal wszelkiego rodzaju, oraz wszelkie przybory w zakresie ten wchodzące.
Pp. Przemysłowcom udzielamy kredytów na otwarty rachunek.
Polecając się łask. względem Sz. Klienteli Kreślimy się z należytym szacunkiem

„SYMBAR“, Piotrkowska 83

TELEFON № 12-34. 662-3

Dr. med. **Dr. Różaner**
Choroby skórne weneryczne i moczopłciowe, leczenie sztuczn. słońcem górskim.
DZIELNA № 9.
Przyjmuje od 8-10 i pół, 1 od 4-8

Dr. med. **Dr. L. Prybulski**
Choroby skórne, włosów, weneryczne i moczopłciowe.
Leczenie światłem (lampą kwarcową) i promieniami Roentgena.
Zawadzka № 1.
Przyjmuje od 9-1 i od 5-8.
Dla pan od 4-5. 304-0

Lecznica lekarzy specjalistów

ul. Piotrkowska 17 (drugie podwórze)
przyjmuje chorych we wszystkich specjalnościach od godz. 9 do 5 wiecz. Cena za poradę 5000 mk., operacje i opatrunki od umowy. 607-4

Dr. med. **Dr. Sołowiejczyk**
choroby skórne i weneryczne
ul. Pańska № 4 (róg Konstancyjskiej) od 9-1 i od 3-4.

Dr. med. **Seweryn Schenker**
choroby kobiece i wewnętrzne
ordynuje w **Pabjanicach** przy ulicy św. Rocha № 5. 188-8

Dr. med. **Dr. Ludwik FALK**
Choroby skórne i weneryczne
przyjm. od 10-12 i 5-7
NAWROT № 7.

Dr. med. **M. WIDEMANOWA**
Specjalistka chor. wewnętrznych.
Ordynuje od 8-9 i 2-4 i pół
PIOTRKOWSKA Nr. 17, lub Zachodnia 52, 3-cia brama.

Lekarz-Dentysta **Berta Nusbaum**,
Piotrkowska № 51.
Godziny przyjęć 10-1 i 4-7.

Kupujcie 8 procentową pożyczkę złota.

Lekarz-dentysta **EUGENJA ROZENBERG**
ul. Południowa 29.
Przyjmuje od godz. 10-2 i 3-7. 556

Akuszerka **E. Kozakiewicz**
Cegielniana № 8
„Masáže“.

Torebki, ETAMINA, galanteria męska, NA RATY pończochy **R. GROBOWIECKI**
Dzielna 2-

NA WYPŁATE
Etamina, towary męskie damskie i białe.
P. Chari,
585-7 Piotrkowska 37, Podwórze.

Placę 150 procent drożej
kupuję **Brylanty**, złoto, srebro, perły, diamenty, stare zęby, zegarki, biżuterię, garderobę i dywany. 426-28
Konstantyńska 7
Z. MILICH,
prawa oficyna i piętro

NA RATY!
Tanie źródło Manufaktury
Konstantyńska Nr. 7.
Sprzedaż wszelkich towarów manufaktury. 469-1

2 POKOJE z kuchnią

z wygodami do wynajęcia jak również 1 PLAC 80x40 lokci w Chojnach w pobliżu leżnicy do sprzedania.
Blizsza wiadomość ul. 6-go Sierpnia 13, m 2, 660-4

BUCHALTER

poszukuje zajęcia wieczorowego. Oferty składać w Redakcji „Republiki” pod „I. H.” 671-2

Ogłoszenia drobne:

Kupno i sprzedaż (za wyraz 150 m)
AAA KUPUJE meble, dywany, futra, garderobę, maszyny do szycia. Placę najwyższe ceny. Łażnik. Benedykta № 28, m 13 parter. 597-48

KUPUJE meble, dywany, garderobę, futra, maszyny do szycia, placę najlepiej. Wajnyrch, Benedykta 19. 449-11

Pianino „Seller” i inne zagraniczne na dogodnych warunkach do sprzedania. Wólczańska 129, oficyna m. 17. 624-1

Saloniki (białe meble) sprzedam tanio. Piotrkowska 132-9. 631-1

power w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość ulica Zawadzka 36, m. 12. 641-2

GENTLEMAN poszukuje zgrabnej partnerki do nauki nowoczesnych tańców. Zgłoszenia pisemnie do administracji „Republiki” pod „Gentleman”.

Nauka i wychowanie

(za wyraz 100 mk.)
STUDENT udziela matematyki, łaciny, fizyki, języków. Kilińskiego 88 (druga brama).

Posady.

(za wyraz 100 mk.)
SAMODZIELNA buchalterka pragnie zmienić posadę, ewentualnie obejść posadę pomocniczą buchaltera w większym przedsiębiorstwie. Oferty do redakcji „Republiki” sub „D.” 652-2

Młody, inteligentny i energiczny człowiek, dobrze obeznany z przedsiębiorstwem zgrzebnym, jednocześnie z ustawami maszyn, z 8-mia letnią praktyką; poszukuje posady samodzielnej, podmajstrzego na „Zgrzebniarki” lub „Przańskie” (Kremple lub Selfaktory). Oferty proszę składać pod „Majster”! 1615-2

Zagubione dokumenty

wyr za az 85 mk.)
Emma Wilhelm zgubiła paszort polski wydany w Łodzi. 642-0

Główniska Rachela zgubiła matrykulę wydawaną z żydowskiego gimn. 672-1

Blasztajn Jakób zgubił kartę rejestracyjną rocznika 1882 wyd. w Łodzi. 668-0

psztajnowna Gruntla zgubiła matrykulę wydawaną z żydowskiego gimnazjum. 674-0

Okazyjnie do sprzedania

kompletnie nowe meble

zagranicznej roboty, do trzech pokoi. Dowiedzieć się można Piotrkowska 51, m. 8.

Gimnazjum Realne

T-wa Szerz. Ośw. wśród Żydów w Łodzi 1653-1
Pomorska № 48.
Zapisy uczniów od dnia 9-go bm. w godzinach biurowych. Egzaminy wstępne (wyjątkowo przed ferjami) 24 VI. Programy do nabycia w kancelarii.
UWAGA. Od przyszłego r. szk. do programu Gimnazjum wprowadzony zostaje język łaciński, jako przedmiot nadobowiązkowy.

Rentowniejsze niż akcje

są udziały % naftowe!
Przy obecnej dewaluacji najlepszą lokatą kapitału, najskromniejszym interesem jest bezwzględnie nabycie **udziałów % brutowych** w Zagłębiu Drohobycko-Boryslawskim. Pola ropodajne i kopalnie naftowe. Udziały % w cenie od 500,000 do 100,000,000 i wyżej na warunkach bardzo dostępnych. Informacji udziela **Jakób Weinstok**, Andrzejka № 48, III piętro—front, od 1-5 po poł. 579-3

Prenumerata: w Łodzi mk. 11,500 i odnosz. do domu 500 miesięcznie. — Zamiejscowa mk. 12,000 miesięcznie. Zagranicą mk. 15,000 miesięcznie. Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia do zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia.

Ogłoszenia: ZWYCZAJNE: mk. 300 za wiersz milimetry (na stronie 8 spacji). W TEKSCIE: mk. 225 za wiersz milimetry (na stronie 4 spacji). NADESŁANE: mk. 725 za wiersz milimetry (na stronie 4 spacji). Zarezerwowane i zastrzeżone po teście mk. 500. Zmiany stawki 50 proc. drożej. Zagran. o 100 proc. drożej. Za terminowy druk ogłoszeń odpowiedzialni są odpowiadający. Członkami „Republiki” — Tłocznia Drukarni Państwowej, Redaktor Naczelny: Marjan Nusbaum-Olaszewski.